

Sygn. akt VII U 462/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sąd. Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 stycznia 2019 r. w W.

sprawy J. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem zainteresowanej A. K.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania J. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 10 lutego 2017 r. znak: (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w następujący sposób:

1. w punkcie pierwszym decyzji stwierdza, że A. K. w okresach od dnia 1 sierpnia 2013r. do dnia 31 grudnia 2013r. od 2 stycznia 2014r. do 30 marca 2014r. od 2 kwietnia 2014r. do 25 listopada 2015r. oraz od 1 do 30 grudnia 2015r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek J. I.,

2. w punkcie pierwszym decyzji stwierdza, że A. K. w okresach od 1 sierpnia 2013 r. do 30 września 2013 r. od 1 października 2013 r. do 27 grudnia 2013 r. od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r. od 2 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., od 2 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r. od 2 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., od 5 stycznia 2015 r. do 31 marca 2015 r. od 2 kwietnia 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r. od 1 maja 2015 r. do 31 lipca 2015 r. oraz od 3 sierpnia 2015r. do 31 grudnia 2015 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek J. I.;

3. w punkcie trzecim ustala, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia w okresach od 1 sierpnia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r. od 2 kwietnia 2014 r. do 25 listopada 2015 r. oraz od 1 grudnia 2015 r. do 30 grudnia 2015 r. wynosi:

- od 1 sierpnia 2013 r. do 31 sierpnia 2015 r. - po 500,00 zł,

- od 1 września 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. - po 216,50 zł;

4. w punkcie piątym ustala, iż podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia w okresach od 1 sierpnia 2013 r. do 31 grudnia 2013r., od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 25 listopada 2015 r. oraz od 1 grudnia 2015 r. do 30 grudnia 2015 r. wynosi:

- od 1 sierpnia 2013 r. do 31 sierpnia 2015 r. - po 431,45 zł,

- od 1 września 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. po 186,82 zł.

UZASADNIENIE

W dniu 20 marca 2017 r. **J. I.**, reprezentowana przez swojego pracownika A. D., złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 lutego 2017 r. nr (...) i wniosła o jej uchylenie z uwagi na rażące naruszenie przepisów przy jej wydawaniu, w szczególności przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, określających zasady podlegania ubezpieczeniom i dotyczących przeprowadzania kontroli płatników składek, przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 65 ustawy Kodeks cywilny oraz przepisu art. 2 Konstytucji RP. W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik J. I. szczegółowo i obszernie, z nawiązaniem do poglądów orzecznictwa i doktryny, przedstawiła stanowisko odwołującej, w myśl którego skarżona decyzja została wydana z naruszeniem prawa. J. I. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...). ZUS wszczął kontrolę działalności, jako płatnika składek. Inspektor ZUS przeprowadzający kontrolę nie uwzględnił uwag i zastrzeżeń do protokołu kontroli i dokonał nieprawidłowych ustaleń w sprawie, co przełożyło się na błędną ocenę rzeczywistej podstawy prawnej współpracy między odwołującą, a ubezpieczoną A. K., a w konsekwencji, na wydanie przez organ rentowy skarżonej decyzji. Stanowisko strony odwołującej skupiło się na zakwestionowaniu sposobu przeprowadzenia kontroli płatnika składek przez ZUS

z przytoczeniem licznych uwag i nieścisłości, jakimi w ocenie płatnika przedmiotowa kontrola miała się cechować (odwołanie k. 2-12 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział**

w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając stanowisko organu rentowego w sprawie działający w jego imieniu pełnomocnik wyjaśnił, że w przypadku J. I. zostało z urzędu wszczęte postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia prawidłowości zgłoszenia jej pracownika A. K. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia. Wskazał, że w styczniu 2016 roku strony zawarły umowę o pracę na podstawie której A. K. została przez płatnika zatrudniona na stanowisku office manager, w kwietniu 2016 roku stała się niezdolna do pracy, a w lipcu 2016 roku wystąpiła o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. W okresie wcześniejszym, na przełomie sierpnia 2013 roku i grudnia 2015 roku, A. K. i J. I. zawierały umowy zlecenia w ramach których ubezpieczona zajmowała się m. in. administrowaniem strony internetowej i archiwizacją dokumentów. Jednocześnie z ustaleń kontroli płatnika wynika, że w powyższym okresie A. K. wykonywała dodatkowe umowy cywilnoprawne, od których płatnik nie zadeklarował i nie odprowadził składek na ubezpieczenie zdrowotne, co pełnomocnik uzasadnił tym, iż były to umowy

o dzieło. W ocenie organu rentowego umowy zawierane między odwołującą a zainteresowaną nie spełniały jednak cech charakterystycznych dla tego rodzaju umów, wobec czego na podstawie skarżonej decyzji stwierdził, że w poszczególnych okresach obowiązywania umów przypadających na przełom sierpnia 2013 r. i grudnia 2015 r. A. K. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia, od 1 stycznia 2016 r. na podstawie umowy o pracę, a ponadto określił podstawy wymiaru składek z ww. tytułów. Odnosząc się do zarzutów odwołania pełnomocnik ZUS wskazał, że zgodnie z jednolitym orzecznictwem Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma możliwość badania prawdziwego charakteru łączącego strony stosunku pracy (odpowiedź na odwołanie k. 16-18 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 26 lipca 2017 r. odwołująca, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zmodyfikowała stanowisko w ten sposób, że wniosła

o zmianę zaskarżonej decyzji ZUS i ustalenie, że A. K. w okresie od sierpnia 2013r. do grudnia 2015 r. zawierała z płatnikiem składek J. I. umowy o dzieło i z tego tytułu nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym

ani ubezpieczeniu zdrowotnemu. Z kolei w piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2018 r. pełnomocnik odwołującej sprecyzowała, że zaskarża decyzję ZUS z dnia 10 lutego 2017r. nr (...) w pkt I, III oraz V i wnosi o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie:

- w pkt I, że A. K. w okresach od 1 sierpnia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r., od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 25 listopada 2015 r. oraz od 1 grudnia 2015 r. do 30 grudnia 2015 r. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek J. I. oraz że w okresie od 1 sierpnia 2013 r. do 30 września 2013 r., od 1 października 2013 r. do 27 grudnia 2013 r., od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., od 2 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r., od 2 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., od 5 stycznia 2015 r. do 31 marca 2015 r., od 2 kwietnia 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r., od 1 maja 2015 r. do 31 lipca 2015 r. oraz od 3 sierpnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek J. I.,
- w pkt III, że podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia w okresach od 1 sierpnia do 31 grudnia 2013 r., od 2 stycznia do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2015 r. do 25 listopada 2015 r. oraz od 1 grudnia 2014 r. do 30 grudnia 2015 r. wynoszą od sierpnia 2013 r. do sierpnia 2015 r. po 500,00 zł i od września 2015 r. do grudnia 2015 r. po 216,50 zł ,
- w pkt V, że podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia w okresach od 1 sierpnia do 31 grudnia 2013 r., od 2 stycznia do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 25 listopada 2015 r. oraz od 1 grudnia 2014 r. do 30 grudnia 2015 r. wynoszą od sierpnia 2013 r. do sierpnia 2015 r. po 431,45 zł i od września 2015 r. do grudnia 2015 r. po 186,82 zł.

(pisma procesowe odwołującej z 26.07.2017 r. k. 37-44 a.s., z 19.12.2018 r. k. 152 a.s.).

Zainteresowana **A. K.**, zawiadomiona o niniejszym postępowaniu, na rozprawie w dniu 5 lipca 2018 r. oświadczyła, że popiera stanowisko odwołującej (k. 28 a.s., k. 107-108 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca J. I. od 5 maja 2005 r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) z zakresu analiz w branży biznesowej, marketingowej i reklamowej. W ramach prowadzonej działalności (...) zajmuje się m. in. tworzeniem projektów analitycznych i badawczych na rzecz konkretnych zagadnień przedstawianych przez klientów. Polega to na tworzeniu tzw. raportów badawczych dla klienta, poświęconych takim kwestiom jak odbiór i postrzeganie produktów przez konsumentów, ustalenie ich potrzeb i oczekiwań. Raporty zawierają analizę konkretnych zagadnień przedstawionych przez klienta, obejmującą zestaw danych oraz wnioski. Do tworzenia raportów J. I. wykorzystuje informacje i dane zebrane przez pracowników i osoby wykonujące dla niej pracę na podstawie umowy o pracę oraz na podstawie umów cywilnoprawnych. Dane te są gromadzone na różne sposoby, w tym poprzez rozmowy z konkretnymi osobami, czy analizę trendów, a następnie ujmowane w postaci konspektów, prezentacji, analiz. W tym celu firma odwołującej wykorzystuje elementy metod badań etnograficznych, psychologicznych i socjologicznych. W zależności od specyfiki zamówienia, czynności składające się na stworzenie raportu dla klienta były wykonywane indywidualnie przez osoby współpracujące z (...) lub w ramach tworzonych w tym celu grup roboczych (zeznania świadka A. D. k. 70-72 a.s., zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.; odpis z CEIDG – akta rentowe, karta nieoznaczona).

Firma odwołującej zatrudnia pracowników na podstawie umów o pracę, a także

na podstawie umów cywilnoprawnych – umów zlecenia i umów o dzieło – do wykonania konkretnych projektów lub zleceń. W przedziale lat 2013-2015 zatrudniała około 20-30 osób. W tym okresie (...) stale świadczyła usługi na rzecz (...) S.A. i wygrywała przetargi na projekty badawcze dla takich marek jak N., I., R., N., C.. (zeznania świadka A. D. k. 70-72 a.s., zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.; oferty sprzedaży dla klientów, rejestry sprzedaży – koperta k. 116 a.s.).

W sierpniu 2013 roku J. I. nawiązała współpracę z zainteresowaną A. K.. A. K. pochodzi z R., od 2011 roku mieszka w W.. Zainteresowana ma wykształcenie z zakresu administracji i filologii angielskiej, posiada również doświadczenie w pracy biurowej, po studiach pracowała w firmie (...) oraz w biurze pielgrzymkowym. W czasie współpracy z firmą odwołującej, A. K. nie świadczyła pracy na rzecz innych podmiotów (zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s.). Strony uzgodniły, że ich współpraca będzie odbywać się na podstawie umów zlecenia oraz umów o dzieło. A. K. odpowiadała taka forma współpracy, gdyż miała swobodę w wykonywaniu powierzonych jej zadań i mogła decydować o swoim czasie (zeznania świadka A. D. k. 70-72 a.s., zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.).

Umowy zlecenia były zawierane w okresie od 1 sierpnia 2013 r. do 31 października 2013 r., od 1 listopada 2013 r. do 31 grudnia 2013 r., od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., od 1 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r., od 1 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., od 1 stycznia 2015 r. do 31 marca 2015 r., od 1 kwietnia 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r., od 1 maja 2015 r. do 31 maja 2015 r., od 1 czerwca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r., od 1 września 2015 r. do 25 listopada 2015 r., od 1 grudnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. W umowach tych, jako ich przedmiot i jednocześnie zobowiązania zainteresowanej określano jako: administrowanie stroną internetową odwołującej (...). Od 1 kwietnia 2015 r. przedmiotem umowy były również takie czynności jak zbieranie i archiwizacja artykułów prasowych, aktualizacja strony internetowej w tym zakresie, archiwizacja dokumentów firmowych, korekta tekstów. Z tytułu wykonywania umowy zlecenia zainteresowana otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 500 zł brutto w przypadku umów zawieranych na miesiąc oraz 1.500 zł brutto w przypadku umów zawieranych na 3 miesiące. Jedynie w umowie zlecenia z dnia 1 grudnia 2015 r. przewidziano wynagrodzenie w wysokości 216,50 zł (umowy zlecenia – akta kontroli, karty nieoznaczone). Z kolei współpraca J. I. i A. K. na podstawie umów o dzieło miała miejsce w okresach od 1 sierpnia 2013 r. do 30 września 2013 r., od 1 października 2013 r. do 27 grudnia 2013 r., od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 30 kwietnia 2014 r., od 2 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r., od 2 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., od 5 stycznia 2015 r. do 31 marca 2015 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r., od 1 maja 2015 r. do 31 lipca 2015 r., od 3 sierpnia 2015 r. do 30 października 2015 r. Jako przedmiot powyższych umów określano wykonanie przez zainteresowaną raportów oraz zestawień finansowych lub przygotowanie zestawienia kosztów za wskazane okresy. Za wykonanie umów przewidziano wynagrodzenie w łącznej kwocie, które było wypłacane zaliczkowo co miesiąc z uwzględnieniem podatku dochodowego od osób fizycznych. Wynagrodzenie początkowo wynosiło około 2.200 – 2.400 zł; począwszy od stycznia 2014 roku wynagrodzenie w rozliczeniu miesięcznym wynosiło 3.230 zł brutto (umowy o dzieło, rozliczenia umów o dzieło – akta kontroli, karty nieoznaczone).

Czynności wykonywane przez zainteresowaną na rzecz (...)

na podstawie umów zlecenia różniły się od czynności wykonywanych na podstawie umowy o dzieło. W ramach umów zlecenia A. K. zajmowała się administrowaniem strony internetowej firmy odwołującej (...) w tym również jej aktualizacją, a także archiwizowaniem dokumentów – danych dotyczących projektów, notatek prasowych i informacjach o wystąpieniach odwołującej. W późniejszym czasie w ramach umów zlecenia zainteresowana wykonywała również inne czynności, takie jak korekta tekstu i dokonywanie tłumaczeń. Oprócz powyższych czynności zdarzało się również, że zainteresowana rezerwowała odwołującej bilety na samolot lub noclegi w hotelu (zeznania świadka A. D. k. 70-72 a.s., zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.).

Z kolei w ramach umów o dzieło A. K. była zobowiązana do wykonywania czynności takich jak wykonywanie projektów i analiz, gromadzenie informacji. Czynności te były związane z przygotowaniem raportów dla klientów

firmy odwołującej, lecz również raportów używanych na użytek wewnętrzny, w celach promocyjnych (...). Prace odwołującej w ramach umów o dzieło polegały na tworzeniu konspektu do danego projektu oraz planu działania, zbieraniu informacji oraz ich ujęciu w formie prezentacji lub innego dokumentu (analizy, projektu, raportu). Powyższe czynności były wykonywane w oparciu udzielone przez J. I. wytyczne co do specyfiki raportu i danego zagadnienia, w tym m. in. dotyczące zakresu informacji jakie należało pozyskać, metodologii, jaką odwołująca miała zastosować, grup docelowych osób udzielających informacje. Zainteresowana miała przy tym swobodę co do tego w jaki sposób zrealizować powierzone jej zadanie. W ramach zawieranych umów zainteresowana tworzyła projekty m. in. dla klienta sprzedającego alkohol na terenie kraju, a projekt dotyczył zwyczajów konsumpcji alkoholu w różnych grupach docelowych i wiekowych, a także dla marki D., projekt dotyczący postrzegania produktów przez konsumentów w kontekście jego naturalności (zeznania świadek A. D. k. 70-72 a.s., zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.; prezentacje i raporty k. 245-531 tom II akt kontroli).

Na skutek wykonanych przez A. K. czynności J. I. otrzymywała od niej pakiet danych i informacji, które następnie były dla niej użyteczne przy sporządzeniu raportu dla klienta lub na potrzeby firmy. Dla odwołującej istotny był efekt końcowy pracy, oczekiwała, że projekty będą mieć charakter autorski, unikalny, nieschematyczny. Zdarzało się, że odwołująca zwracała zainteresowanej uwagę, że dany temat jest niedociągnięty i wskazywała na konieczność jego uzupełnienia. Nie zdarzyło się natomiast, aby zainteresowana nie otrzymała pełnego wynagrodzenia za wykonany projekt (zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.).

Pod koniec 2015 roku A. K. chciała zmienić formę współpracy z (...) na stosunek pracy. Rozmawiała na ten temat z J. I. i przedstawiła jej swoje warunki, wskazując, że w przypadku niepodpisania umowy o pracę będzie musiała poszukać zatrudnienia w innym miejscu. Odwołująca zgodziła się na zatrudnienie zainteresowanej i w dniu 28 grudnia 2015 r. strony zawarły umowę o pracę, zgodnie z którą A. K. została zatrudniona na stanowisku Office Manager od 1 grudnia 2016 r., w pełnym wymiarze pracy i za wynagrodzeniem wysokości 6.400 zł brutto (zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.; umowa o pracę z 29.12.2015 r. – akta rentowe, karta nieoznaczona). W ramach umowy o pracę zainteresowana zajmowała się prowadzeniem biura (...) i wykonywaniem takich czynności jak odbieranie telefonów, przyjmowanie dostaw i zamówień do biura, zamawianiem sprzętu biurowego dla pracowników, wystawianiem faktur. Ponadto wykonywała czynności asystenckie bezpośrednio na rzecz J. I. (zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.).

W trakcie negocjacji na temat umowy o pracę oraz jej zawarcia A. K. była w ciąży. Miała tego świadomość, ale nie poinformowała o tym odwołującej. Zainteresowana wykonywała umowę o pracę do końca marca 2016 roku, następnie od 1 kwietnia 2016 r. stała się niezdolna do pracy i korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Początkowo odwołująca przejęła część jej obowiązków w zakresie prowadzenia biura, a następnie powierzyła je innym pracownikom. Ostatecznie, z uwagi na przedłużający się urlop macierzyński zainteresowanej, odwołująca w pod koniec 2017 roku wynajęła firmę, która prowadzi jej biuro (zeznania zainteresowanej k. 108-111 i k. 157-158 a.s., zeznania odwołującej k. 111-113 i k. 158-159 a.s.).

W związku z wystąpieniem przez zainteresowaną o zasiłek macierzyński, w czerwcu 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. zawiadomił J. I. oraz A. K. o wszczęciu z urzędu postępowania wyjaśniającego w sprawie ustalenia prawidłowości zgłoszenia zainteresowanej do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. W toku postępowania, na wniosek Wydziału Ubezpieczeń i Składek (...) Oddziału ZUS, w dniu 13 września 2016r. wszczęto kontrolę płatnika składek J. I.. Do przeprowadzenia kontroli został wyznaczony inspektor ZUS Ł. B., zaś do reprezentowania odwołującej został upoważniony M. K. (1). Kontrola objęła dokumentację księgowo-płacową w biurze rachunkowym, w tym m. in. umowy cywilnoprawne zawierane między odwołującą a zainteresowaną na przełomie sierpnia 2013 r. i grudnia 2015 r. Ponadto inspektor ZUS przesłuchał m. in. J. I. i M. K. (2). Po zakończeniu kontroli w dniu 20 grudnia 2016 r. sporządzono protokół kontroli, w którym wskazano, że w okresie od 08/2013 r. do 12/2015 r. A. K. wykonywał dodatkowe umowy cywilnoprawne, a od wynagrodzeń z tytułu tych umów płatnik składek nie zadeklarował i nie

odprowadził składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zastrzeżenia do protokołu zgłoszone przez odwołującą nie zostały uwzględnione (zawiadomienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego z 14.06.2016 r., wniosek o wszczęcie kontroli płatnika składek – akta rentowe, karta nieoznaczona; zawiadomienie o wszczęciu kontroli, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli płatnika składek, upoważnienie M. K. (1), umowy o dzieło, umowy zlecenie, protokół kontroli z aneksem nr (...), zastrzeżenia do protokołu, informacja o sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń do protokołu kontroli – akta kontroli, karty nieoznaczone).

Po zakończeniu kontroli i postępowania wyjaśniającego ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 10 lutego 2017 r. wydał decyzję nr (...) na podstawie której stwierdził, że:

- 1) A. K. w okresach od 1 sierpnia 2013 r., do 31 grudnia 2013 r., od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 25 listopada 2015 r. oraz od 1 grudnia 2015 r. do 30 grudnia 2015 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek J. I.,
- 2) A. K. od 1 stycznia 2016 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu) u wskazanego płatnika składek z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę,
- 3) podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia za wskazane okresy wynoszą: od 8/2013 r. do 08/2015 – po 500,00 zł; od 09/2015 r. do 12/2015 r. – po 216,50 zł,
- 4) podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę wynoszą od 1/2016 r. do 03/2016 r. – po 6.400 zł,
- 5) podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia wynoszą: za 08/2013 r. – 2.781,45 zł; za 09/2013 r. – 2.945,45 zł; za 10/2013 r. – 3.509,45 zł; za 11/2013 r. – 3.309,45 zł; za 12/2013 r. – 4.161,45 zł; od 01/2014 r. do 05/2014 r. – po 3.661,45 zł; za 06/2014 r. – 4.161,45 zł; 07/2014 r. – 4.661,45 zł; za 08/2014 r. – 3.861,45 zł; za 09/2014 r. – 3.961,45 zł; za 10/2014 r. – 3.661,45 zł; za 11/2014 r. – 3.911,45 zł; za 12/2014 r. – 4.661,45 zł; od 01/2015 r. do 02/2015 r. – po 3.661,45 zł; od 03/2015 r. do 05/2015 r. – po 3.673,70 zł; za 06/2015 r. – do 5.148,70 zł; za 07/2015 r. – 3.648,70 zł; za 08/2015 r. – 4.148,70 zł; od 09/2015 r. do 10/2015 r. – po 3.705,62 zł; za 11/2015 r. – 3.630,62 zł; za 12/2015 r. – 3.680,62 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy przedstawił okoliczności sprawy, przytoczył przepisy, na których się oparł przy wydawaniu decyzji oraz powołał się na ustalenia dokonane w toku postępowania kontrolnego, wskazując, że charakter usług świadczonych przez A. K. na rzecz J. I. w ramach umów cywilnoprawnych zawieranych na przełomie sierpnia 2013 r. i grudnia 2015 r. pozwala stwierdzić, że umowy te spełniają kryteria umowy zlecenie (skarżona decyzja ZUS z 10.02.2017 r. – akta rentowe, karty nieoznaczone).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zebranych w sprawie dowodów z dokumentów oraz zeznań świadka A. D. i stron. Materiał dowodowy, w zakresie w jakim wynikały z niego powyższe okoliczności, został przez Sąd uznany za wiarygodny.

Dowody z dokumentów obejmowały m. in. dokumenty przedłożone w toku niniejszego postępowania przez odwołującą, a także dokumentację znajdującą się w aktach rentowych (nieponumerowane) oraz w aktach kontroli doraźnej i planowej przeprowadzonej w firmie odwołującej. Sąd oparł się w szczególności na zebranych tam dokumentach obrazujących podstawy prawne i przebieg współpracy między J. I. oraz A. K. na przełomie lat 2013-2016, dodatkowo uwzględniono również dokumenty w postaci prezentacji i raportów wytworzonych przez zainteresowaną. Zebrana w sprawie dokumentacja nie była kwestionowana i nie budziła zastrzeżeń co do jej waloru dowodowego.

Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania przesłuchanych w sprawie osób

– ww. świadka, odwołującej i zainteresowanej. Sąd zważył, iż zeznania tych osób były zbieżne, korespondowały ze sobą i wzajemnie się uzupełniały. W trakcie zeznań A. D. wskazywała na okoliczności związane ze specyfiką pracy w (...), w tym również dotyczące profilu działalności tej firmy, świadczonych przez nią usług, rodzaju pracy wykonywanej przez osoby współpracujące, jak również form tej współpracy i różnic między nimi. W podobnym zakresie relacje zdały również odwołująca J. I. oraz zainteresowana K., przy czym dodatkowo Sąd zwrócił szczególną uwagę na udzielone przez strony wyjaśnienia odnośnie charakteru łączącej ich współpracy i różnic w obowiązkach między podstawami prawnymi tej współpracy. Ani treść zeznań ww. osób w powyższym zakresie, ani też ich postawa w trakcie ich składania, nie budziły zastrzeżeń Sądu w stopniu mogącym prowadzić do powstania wątpliwości co do ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył oceny praw prawnej umów zawieranych między odwołującą się J. I., (...), a zainteresowaną A. K. w poszczególnych okresach z przełomu lat 2013-2016 w kontekście skutków, jakie umowy te wywoływały na tle przepisów regulujących kwestie uczestnictwa w systemie ubezpieczeń społecznych oraz zobowiązań, jakie z tego faktu wynikały. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po przeprowadzeniu kontroli w zakresie realizacji obowiązków odwołującej jako płatnika składek, stwierdził, że umowy o dzieło zawierane między odwołującą a zainteresowaną w powyższym okresie stanowiły umowy zlecenia, a tym samym stanowiły podstawę do objęcia A. K. ubezpieczeniem społecznym z tego tytułu oprócz zawieranych między stronami, w tożsamym przedziale czasu, umów zlecenie. Innymi słowy, organ rentowy uwzględnił umowy o dzieło zawierane między stronami jako umowy zlecenie, a w konsekwencji ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia A. K. również z uwzględnieniem przewidzianego w nich wynagrodzenia. Z taką oceną stosunków prawnych nie zgodziła się odwołująca się, która zakwestionowała sposób przeprowadzenia przez organ rentowy postępowania wyjaśniającego i kontrolnego w tej sprawie oraz dokonaną na tle tych postępowań kwalifikację prawną przedmiotowych, spornych umów. Przedmiotem rozważań Sądu w niniejszej sprawie była zatem ocena prawna umów o dzieło, jakie zostały zawarte między odwołującą a zainteresowaną na przełomie lat 2013-2016 oraz udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zainteresowana podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umów tych umów, definiowanych przez ZUS jako umowy zlecenie, czy też nie podlegała obowiązkowo tym ubezpieczeniom z racji wykonywania umów o dzieło.

Na wstępie wskazać należy, że praca na umowę zlecenie stanowi jeden z tytułów, na podstawie którego osoba może podlegać ubezpieczeniom społecznym. Zgodnie zaś z art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm. – dalej jako u.s.u.s.) ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym obowiązkowo podlegają osoby fizyczne wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenie albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Z kolei zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 2a u.s.u.s. za pracownika uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenie lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeśli taką umowę zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeśli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Pracownicy wykonujący pracę na podstawie umowy zlecenie w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jako osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie. Z przepisu art. 11 pkt 2 powołanej ustawy wynika, że przystąpienie do ubezpieczenia chorobowego jest zależne od złożenia przez te osoby stosownego wniosku.

Zaznaczenia wymaga również, że na tle przepisów ustawy o systemie społecznych, w tym art. 83 i art. 86 tejże ustawy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może przeprowadzać kontrole w zakresie prawidłowości zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, ich przebiegu, a także prawidłowości i rzetelności ustalania wymiaru oraz obliczenia składek. Z tego zaś wynika kompetencja do badania samego tytułu ubezpieczenia (por. przykładowo orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 grudnia 2017 r., III AUa 728/16; z dnia 10 stycznia

2013 r., III AUa 1039/12; z dnia 25 września 2012 r., III AUa 398/12). Wbrew więc twierdzeniom strony skarżącej decyzję – prezentowanym obszernie i szczegółowo w treści odwołania – ZUS może dokonywać kontroli płatnika składek i osób współpracujących pod kątem podstaw prawnych ich współpracy oraz dokonać innej oceny formy tej współpracy. Wynika to obowiązku składkowego wobec systemu ubezpieczeń społecznych wynikającego z faktu istnienia stosunku pracy lub niektórych stosunków wynikających z umów cywilnoprawnych. Z uwagi na interes społeczny – interes uczestników systemu – organ rentowy może weryfikować umowy pod kątem ich ważności oraz deklarowanej kwoty wynagrodzenia rozumianego jako podstawa wymiaru składek.

Ustalenie, że między stronami umowy o dzieło zachodzą stosunki polegające na wykonywaniu za wynagrodzeniem usług odpowiadających umowom nazwanym, zdefiniowanym w art. 734 i 758 k.c. lub właściwych umowom, do których – stosownie do art. 750 k.c. – stosuje się przepisy o zleceniu, nakazuje wydanie decyzji na podstawie

art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 z zastosowaniem art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 13 pkt 2 u.s.u.s. Ocena umowy z punktu widzenia art. 353¹ k.c. wymaga więc skutecznego zaprzeczenia przez organ ubezpieczeń społecznych, że układając swą relację w formie umowy o dzieło, strony ustaliły ją w sposób odpowiadający właściwości tego stosunku prawnego i wykazania, że łączył je inny stosunek prawny (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 5 maja 2016 r., III AUa 1866/15).

W kontekście powyższego, mając na względzie przedmiot niniejszego sporu, Sąd zważył, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie poddał dokładnej analizie charakteru stosunku prawnego między odwołującą J. I. a zainteresowaną A. K. pod kątem formy i podstawy prawnej, jaką strony przyjęły decydując się

na współpracę. Stanowisko ZUS w tym zakresie – co istotne, także na tle przeprowadzonej u płatnika kontroli doraźnej – ograniczało się w zasadzie do ogólnego stwierdzenia, że umowy cywilnoprawne (umowy o dzieło) zawierane przez odwołującą i zainteresowaną na przełomie lat 2013-2015 stanowiły de facto umowy zlecenie. Uzasadniając powyższą tezę organ rentowy przywołał co prawda stosowne przepisy Kodeksu cywilnego regulujące umowę o dzieło i umowę zlecenie, przedstawił również orzecznictwo w tym zakresie, nie wyjaśnił natomiast co w jego ocenie przemawiało za uznaniem przedmiotowych za umowy zlecenie. W ocenie Sądu, organ rentowy winien był wskazać, jakie w jego ocenie elementy spornych umów świadczyły o uznaniu ich za umowy zlecenie. Wobec braku powyższego procesu analitycznego, czy też jego ujawnienia choćby na tle uzasadnienia skarżonej decyzji, kwestionowane stanowisko było, zdaniem Sądu, niepełne i w istocie pozbawione argumentacji. Niejako w odniesieniu do licznych zarzutów strony odwołującej w zakresie sposobu przeprowadzenia przez organ rentowy postępowania wyjaśniającego poprzedzającego wydanie skarżonej decyzji wymaga zaznaczenia, że postępowanie sądowe

w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 336/09). Niemniej jednak w ocenie Sądu z uwagi na powyższe zastrzeżenia strony wobec organu rentowego – w zakresie, w jakim dotyczyły należało poniekąd uznać za słuszne. Uprawnienie ZUS do kontroli płatników i ingerencji w stosunek pracy łączący go ze współpracownikami nie może oznaczać prawa do arbitralnego, niejako automatycznego rozstrzygnięcia w tym zakresie, nie znajdującego poparcia w materiale dowodowym oraz przedstawienia motywów, jakie stały za jego przyjęciem.

Z uwagi na powyższe, Sąd uznaje za konieczne odniesienie do tych kwestii. Wymaga zaznaczenia, że strony, stosownie do obowiązującej zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.), mają możliwość wyboru rodzaju stosunku prawnego, który będzie je łączył, a w ramach którego będą wykonywane za wynagrodzeniem określone czynności, a więc stosunku prawnego określanego, jako wykonywanie zatrudnienia w szerokim tego słowa znaczeniu. Ograniczeniem w swobodzie umów jest jednak m.in. właściwość (natura) stosunku. Niezależnie zatem od deklaracji stron co do nazwy zawieranej umowy, o tym, jakiego rodzaju stosunek łączy strony rozstrzygać będą warunki, w jakich praca jest wykonywana. W związku z powyższym sąd ma obowiązek badać, czy postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony, zawierając danego rodzaju umowę, nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone zgodnie z art. 353 1 k.c. m.in. przez kryteria właściwości - natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy. Podkreślić przy tym należy, że w procesie badania

tej kwestii podstawowe znaczenie ma nie dosłowne brzmienie umowy, ale przede wszystkim zgodny zamiar stron i celu umowy. O prawidłowym zakwalifikowaniu umowy cywilnoprawnej nie decyduje wyłącznie nazwa umowy ani jej formalne postanowienia, ale także sposób jej wykonywania, a w szczególności realizowanie przez strony, nawet brew postanowieniom umowy, cech charakterystycznych dla danego stosunku prawnego, które odróżniają zawartą i realizowaną umowę od innych umów cywilnoprawnych.

Stosownie do treści art. 627 k.c., przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Z kolei w myśl art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym zgodnie z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Należy przy tym podkreślić, że dokonanie w praktyce właściwej kwalifikacji prawnej zobowiązania poprzez odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług często napotyka trudności z uwagi na fakt, że zawierane i istniejące w obrocie prawnym umowy często posiadają elementy charakterystyczne obu rodzajów umów. Niewątpliwie kwestia ta ma istotne znaczenie zwłaszcza na tle przepisów regulujących istnienie tytułu podlegania ubezpieczeniom oraz wynikających z tego tytułu obowiązków płatnika składek. Osoby wykonujące pracę na podstawie umów o dzieło nie podlegają z mocy ustawy ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu tak, jak ma to miejsce w przypadku umów zlecenia.

Rozważając kwestie sporne w niniejszej sprawie Sąd miał na względzie orzecznictwo, w którym wskazuje się, że umowa o dzieło jest umową rezultatu. Przyjmujący zamówienie (wykonawca) zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, za którego wykonanie, jakoś wydanie jest odpowiedzialny, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia i odbioru dzieła. Adresatem rezultatu jest zamawiający, a dzieło ma być dostosowane do jego indywidualnych potrzeb, gustów, upodobań. Na essentialia negotii umowy o dzieło składa się: określenie dzieła, do którego wykonania zobowiązany jest przyjmujący zamówienie, a także – z uwzględnieniem regulacji art. 628 k.c. w zw. z art. 627 k.c. – wynagrodzenie, do którego zapłaty zobowiązany jest zamawiający. Przedmiotem świadczenia przyjmującego zamówienie jest wykonanie dzieła, które może polegać na jego stworzeniu lub przetworzeniu do postaci, w jakiej poprzednio nie istniało. Dziełem jest z góry określony, samoistny materialny lub niematerialny, lecz ucieleśniony i obiektywnie osiągalny pewien rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, których charakter nie wyklucza zastosowania rękopisami za wady. Cechą konstruktywną dzieła jest samoistość rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością

w obrocie. Ponadto dzieło powinno być oznaczone jako wykonane na zamówienie, a zatem odpowiadające osobistym potrzebom, upodobaniom czy wymaganiom zamawiającego. Należy podkreślić, że w wypadku umowy o dzieło istotne jest osiągnięcie umówionego rezultatu, bez względu na rodzaj i intensywność świadczonej w tym celu pracy i staranności. Przyjmujący zamówienie odpowiada zatem za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności. Przyjmujący zamówienie odpowiada za jakość dzieła i określa metodologię jego wykonania. Dzieło powinno jednak posiadać cechy określone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Wykonanie dzieła zwykle wymaga określonych kwalifikacji, umiejętności i środków. Na przyjmującym zamówienie nie spoczywa zasadniczo obowiązek wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy o dzieło lub charakteru dzieła.

Natomiast wykonanie określonej czynności bądź też szeregu powtarzających się czynności jest cechą charakterystyczną umów zlecenia i umów o świadczenie usług nieuregulowanych innymi przepisami. Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie (art. 734 § 1 k.c.) lub też czynności faktycznej. Elementem wyróżniającym umowy zlecenia (essentialia negotii) jest nie wynik, lecz starania w celu jego osiągnięcia. Jest to zatem umowa o podjęcie starannego działania i dokonywanie należytych zabiegów ze strony podejmującego się usługi. Do obowiązków przyjmującego zlecenie należy wykonanie usługi, tj. dokonanie określonej w umowie czynności, a sposób jej wykonania pozostawiony jest w zasadzie uznaniu zleceniobiorcy z uwzględnieniem udzielonych wskazań czy instrukcji zleceniodawcy, przy czym zleceniobiorca powinien wykonać usługę osobiście. Zobowiązuje się on tylko do dołożenia należytej staranności i nie odpowiada za brak rezultatu oczekiwanego przez zleceniodawcę. Przedmiotem zlecenia jest więc dokonanie

określonej czynności, która może zostać wskazana w sposób zindywidualizowany (określenie rodzaju, przedmiotu, stron, postanowień przedmiotowo istotnych) lub przez wskazanie tylko rodzaju takiej czynności. W odróżnieniu od umowy o dzieło, umowa zlecenia jest zatem umową starannego działania. Działający z zachowaniem należytej staranności zleceniobiorca, w razie niezrealizowania celu umowy, nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania

Z powyższego wynika, że jedną z decydujących przesłanek pozwalających zakwalifikować daną umowę jako umowę o dzieło jest możliwość określenia jej rezultatu - zindywidualizowanego przedmiotu świadczenia. W przypadku umowy o dzieło niezbędne jest zatem to, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, zdefiniowanego przez zamawiającego w momencie zawierania umowy. Przyjmuje się przy tym, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt oraz być obiektywnie osiągalny i pewny. Dzieło musi bowiem istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Przedstawiony zespół cech konstytutywnych przy tym występować musi łącznie. Powyższe odróżnia umowę o dzieło od umowy zlecenia oraz od umowy o świadczenie usług, które stanowią umową starannego działania, a zatem ich celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Istotne jest również to, że kryterium odróżnienia umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług stanowi także możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Sprawdzenie takie jest zaś niemożliwe do przeprowadzenia, jeśli strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Taki brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik (rezultat) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 listopada 2017 r., II UK 551/16;

z dnia 14 listopada 2013 r., II UK 115/13; z dnia 5 marca 2004 r., I CK 329/03;

z dnia 3 listopada 2000 r., IV CKN 152/00; zob. wyroki Sądu Apelacyjnego w Białymstoku: z dnia 28 czerwca 2018 r., III AUa 133/18; z dnia 22 maja 2018 r., III AUa 41/18; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III AUa 106/18; z dnia 30 października 2014 r., III AUa 713/14; zob. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 16 grudnia 2014 r., III AUa 305/14).

Jak wynika z dokonanych w sprawie ustaleń J. I. i A. K. zawierały umowy o dzieło w okresach od 1 sierpnia 2013 r. do 30 września 2013 r., od 1 października 2013 r. do 27 grudnia 2013 r., od 2 stycznia 2014 r. do 30 marca 2014 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 30 kwietnia 2014 r., od 2 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r., od 2 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., od 5 stycznia 2015 r. do 31 marca 2015 r., od 2 kwietnia 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r., od 1 maja 2015 r. do 31 lipca 2015 r., od 3 sierpnia 2015 r. do 30 października 2015 r.

Przedmiotem każdej z umów było wykonanie przez zainteresowaną raportów oraz zestawień finansowych lub przygotowanie zestawienia kosztów za wskazane okresy. Za wykonanie z każdych umów przewidziano wynagrodzenie w łącznej kwocie, wypłacane zaliczkowo w transzach miesięcznych.

W ocenie Sądu, tak sformułowane postanowienia umowy, na tle poczynionych

w sprawie ustaleń w sprawie charakteru współpracy między stronami oraz celu, w jakim została ona podjęta, stanowią cechy przemawiające z uznaniem ich za umowy o dzieło.

Sąd miał na względzie w szczególności specyfikę firmy odwołującej. Jak ustalono, (...) w ramach prowadzonej działalności zajmuje się m. in. świadczeniem usług o charakterze analityczno-badawczym w przedmiocie zagadnień przedstawionych jej przez klientów. Zagadnienia są analizowane przez pracowników ww. firmy, a następnie sporządzany jest raport badawczy dla klienta, który zawiera omówienie danych kwestii wraz z przedstawieniem wniosków. Jak wynika z relacji stron, a także świadek A. D., zadaniem odwołującej w tym procesie usługowym – w ramach ww. umów o dzieło – było w istocie zbieranie informacji, a następnie ujęcie ich w pewną formę, która mogła być wykorzystana przez odwołującą do stworzenia raportów dla klientów, ewentualnie raportów na potrzeby prowadzonej działalności. W praktyce praca A. K. w ramach spornych umów skupiała się więc na tworzeniu projektów (raportów, analiz), które były następnie wykorzystywane przez odwołującą i jej firmę do wykonywania usług. Firma odwołującej wykonywała różne czynności, które były w istocie nastawione na gromadzenie informacji, w szczególności rozmowy z różnymi osobami na określone tematy. Zainteresowana tworzyła wcześniej konspekt i plan działania.

Zgromadzenie informacji, ich analiza oraz wyciągnięcie z nich wniosków było zakończone ujęciem ich w formie materialnej dokumentu pod różną nazwą. Wynikiem pracy odwołującej był, więc rezultat w postaci pakietu danych. Przyjmował on formę materialną w postaci prezentacji, analizy, raportu, czy też projektu, ostatecznie miał jednak charakter abstrakcyjny, stanowił on bowiem zbiór informacji oraz wynik ich analizy ujęty w formie wniosków, zastrzeżeń, czy uwag. Każdy z projektów charakteryzował się przy tym pewną indywidualnością, pozwalającą na jego skonkretyzowanie. Cechy indywidualizujące projekt wynikały w pierwszej kolejności z samego zagadnienia, jakie klient (...) przedstawił do analizy. Dodatkowo również sama odwołująca wskazywała zainteresowanej wytyczne, jakimi miała kierować się przy tworzeniu projektu, dotyczące m. in. metodologii gromadzenia informacji. Ostatecznie do indywidualizacji projektu dochodziło również ze strony samej zainteresowanej, która miała dużą swobodę w zakresie sposobu jego sporządzenia.

Sąd miał przy tym na względzie, że co prawda wykonywanie projektów (raportów, analiz) przez odwołującą cechowało się pewną systematycznością, jednakże wynikało to z faktu wielokrotnego zawierania umów o dzieło między stronami, nie zaś z samej ich istoty. Zdaniem Sądu, sam fakt wykonania szeregu dzieł na rzecz tego samego podmiotu, nawet w pewnym ujęciu czasowym (wykonywanie podobnych dzieł przez dłuższy czas, stała częstotliwość, regularność) nie musi bowiem pozbawiać dzieł cech indywidualizujących, a takiej formy współpracy – istotnego elementu celowościowego w postaci oczekiwania pewnych, zamówionych efektów pracy. W przypadku niniejszej sprawy każda umowa o dzieło dotyczyła zazwyczaj konkretnego projektu, jaki miał zostać utworzony, ewentualnie kilku projektów lub uczestnictwa odwołującej w większym projekcie, który był wykonywany w ramach grup roboczych utworzonych z osób także współpracujących z firmą odwołującej oraz wynikającego z tego podziału pracy według analizowanych zagadnień. Odwołująca wyjaśniła tego rodzaju schemat zeznając na temat prezentacji wykonywania usługi dla marki D. oraz analizy kwestii „naturalności produktu” w odbiorze przez konsumenta. Powyższe okoliczności nie pozbawiały jednak pracy odwołującej cechy w postaci dążenia do realizacji projektu, a więc nastawienia na rezultat, a nie działanie. Znajduje to potwierdzenie w raportach przedłożonych w toku postępowania wyjaśniającego, w których szczegółowo ujmowano poszczególne kwestie biznesowe dotyczące profilu działalności firmy i strategii działania, zeznań świadka A. D., która przedstawiła specyfikę wykonywania wspomnianych projektów oraz raportów dla klientów (...), jak również zeznań samej odwołującej, która podkreśliła, że w pracy tak zainteresowanej, jak innych współpracowników istotny był dla niej właśnie efekt końcowy w postaci raportu. Sąd dał wiarę odwołującej, w zakresie w jakim wskazała, że była dla niej istotna pewna kreatywność, brak schematyczności, jakimi projekty miały się cechować.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia stanowiska organu rentowego w zakresie uznania spornych umów o dzieło, zawieranych między stronami na przełomie lat 2013-2016, za umowy zlecenia. Stanowisko to było, zdaniem Sądu, błędne i wynikały z niewszzechstronnego rozpatrzenia całokształtu okoliczności sprawy, w tym zwłaszcza specyfiki prowadzonej przez odwołującą działalności. Raz jeszcze należy zaznaczyć, że ocena umowy z punktu widzenia art. 353⁽¹⁾ k.c. wymaga skutecznego zaprzeczenia przez organ ubezpieczeń społecznych, że układając swą relację w formie umowy o dzieło, strony ustaliły ją w sposób odpowiadający właściwości tego stosunku prawnego, i wykazania, że łączył je inny stosunek prawny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II UK 454/13).

Odnosząc się do kwestii rozstrzygnięcia w sprawie, odwołująca początkowo wносиła o uchylenie skarżonej decyzji, ostatecznie jednak w piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2018 r. pełnomocnik odwołującej sprecyzowała, że wноси o jej zmianę w zakresie pkt I, II oraz V. Wnioskowana przez stronę odwołującą zmiana sprowadzała się do takiej modyfikacji skarżonej decyzji, w efekcie której miałyby dojść do stwierdzenia, że zainteresowana A. K. nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawieranych z (...) umów o dzieło, a w konsekwencji wynikającego z tych umów wynagrodzenia nie można uwzględniać jako podstawy wymiaru składek. Sąd Okręgowy uznając odwołanie J. I. za zasadne przychylił się do powyższego stanowiska i uwzględnił wniosek sformułowany w ww. w całości.

Z tych też względów Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i dokonał stosownej zmiany skarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 lutego 2017 r. nr (...) zgodnie sentencją wyroku.

(...)